

Samuel Larsson

Kommunstyrelsen

Revidering av policy för informationssäkerhet och dataskydd avseende reglering av interna personuppgiftsbiträdesrelationer mm

Ärende

I kommunal verksamhet är personuppgiftsansvaret enligt dataskyddsförordningens bestämmelser knutet till respektive nämnd för de personuppgifter som förekommer i den egna verksamheten. Samtidigt är nämnderna sammanlänkade i betydande omfattning genom gemensamma IT-system vilket innebär att ett större antal situationer uppkommer där en nämnd, enligt dataskyddsförordningens systematik, får anses behandla personuppgifter för en annan nämnds räkning. Av dataskyddsförordningen följer att sådana relationer ska regleras skriftligt, antingen i ett personuppgiftsbiträdesavtal (PUB-avtal), eller genom en annan rättsakt enligt unionsrätten eller enligt medlemsstaternas nationella rätt (art 28.3 DSF).

Föreliggande ärende innebär att ett tillägg införs i Policy för informationssäkerhet och dataskydd i syfte att reglera biträdesrelationer mellan nämnderna. Tillägget innebär följande:

- Ett klargörande införs om uppdelning av personuppgiftsansvar, gemensamt personuppgiftsansvar och biträdesrelationer mellan nämnderna
- Regler införs för personuppgiftsansvarig nämnds hantering av uppkomna biträdesrelationer
- Förutsättningar fastställs för en biträdesnämnds behandling av personuppgifter för personuppgiftsansvarig nämnds räkning
- Definition av begreppet ”behandling” införs i enlighet med riktlinjer från Europeiska dataskyddsstyrelsen (EDPS)

Ärendet berör samtliga nämnders verksamheter men har enbart remitterats till byggnadsnämnden och socialnämnden i syfte att begränsa belastning på förvaltningarnas utredningsresurser. Varken byggnadsnämnden eller socialnämnden har haft något att erinra mot förslaget.

Samuel Larsson

Kommunledningskontoret gör bedömningen att föreslagen revidering av Policy för informationssäkerhet och dataskydd säkerställer en rättsenlig och administrativt effektiv hantering av interna biträdesrelationer inom Danderyds kommun.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar att anta föreslagen revidering av policy för informationssäkerhet och dataskydd.

Kommunledningskontorets utredning

Reglering av personuppgiftsbiträdesrelationer

Två grundläggande begrepp i dataskyddsförordningen¹ (DSF) är ”personuppgiftsansvarig” och ”personuppgiftsbiträde”. En personuppgiftsansvarig är den som bestämmer ändamålen och medlen för en behandling av personuppgifter (art 4.7 DSF) medan ett personuppgiftsbiträde är den som behandlar personuppgifter för den personuppgiftsansvariges räkning (art 4.8 DSF).

I kommunal verksamhet är nämnderna i egenskap av skilda myndigheter personuppgiftsansvariga för de egna verksamheterna. Samtidigt sammanlänkas nämndernas verksamheter i betydande omfattning genom gemensamma IT-system vilket innebär att ett större antal situationer uppkommer där en nämnd, enligt dataskyddsförordningens systematik, får anses behandla personuppgifter för en annan nämnds räkning. Ett exempel är handläggning av myndighetsutövningsärenden som respektive nämnd är personuppgiftsansvarig för, samtidigt som handläggningen sker i ärendehanteringssystem som förvaltas av IT-enheten vilken är organiserad under kommunstyrelsen som därmed blir personuppgiftsbiträde till respektive nämnd.

En grundbult i dataskyddsförordningens regelverk är sådana relationer ska regleras skriftligt, antingen i ett personuppgiftsbiträdesavtal (PUB-avtal), eller genom en annan rättsakt enligt unionsrätten eller enligt medlemsstaternas nationella rätt (art 28.3 DSF).

”Rättsakt” för reglering av interna biträdesrelationer

Det vanligaste sättet att reglera biträdesrelationer är genom PUB-avtal. Informationshanteringsutredningen uttryckte dock på ett tidigt stadium skepsis mot att på avtalsmässig grund reglera dylika förhållanden mellan myndigheter och uttalade att PUB-avtal fick anses utgöra ”en tämligen främmande rättslig konstruktion” bland annat med anledning av att det

¹ Förordning (EU) 2016/679.

Samuel Larsson

därmed skulle uppstå befogenheter och lydnadsförhållanden som skulle avvika från vad som annars brukar gälla inom offentlig förvaltning.²

Vidare har Sveriges kommuner och regioner (SKR) tagit ställning i frågan och förespråkat att kommunen istället för avtal bör använda sig av en rättsakt. Enligt SKR ska en sådan ange vilka nämnder som ska vara personuppgiftsansvariga för olika behandlingar i kommunens system. Rättsakten ska samtidigt ge biträdet i uppgift att behandla personuppgifter enligt de dokumenterade instruktionerna från den personuppgiftsansvariga nämnden.³

Mot bakgrund därav gör kommunledningskontoret bedömningen att kommunens interna biträdesrelationer ska regleras genom en rättsakt enligt dataskyddsförordningens terminologi. Rättsakten bör införas i kommunens policy för informationssäkerhet och dataskydd varför en revidering av densamma blir aktuell.

Principer för fördelning av personuppgiftsansvaret vid interna biträdesrelationer

Den grundläggande principen för fördelning av personuppgiftsansvar utgår från definitionen av ”personuppgiftsansvarig”, det vill säga den som bestämmer ändamålen och medlen för en behandling (4.7 DSF). Samtidigt stadgar dataskyddsförordningen att flera aktörer kan vara gemensamt personuppgiftsansvariga. Det avgörande i ett sådant fall är om aktörerna gemensamt fastställer ändamålen och medlen för behandlingen (art 26.1 DSF).

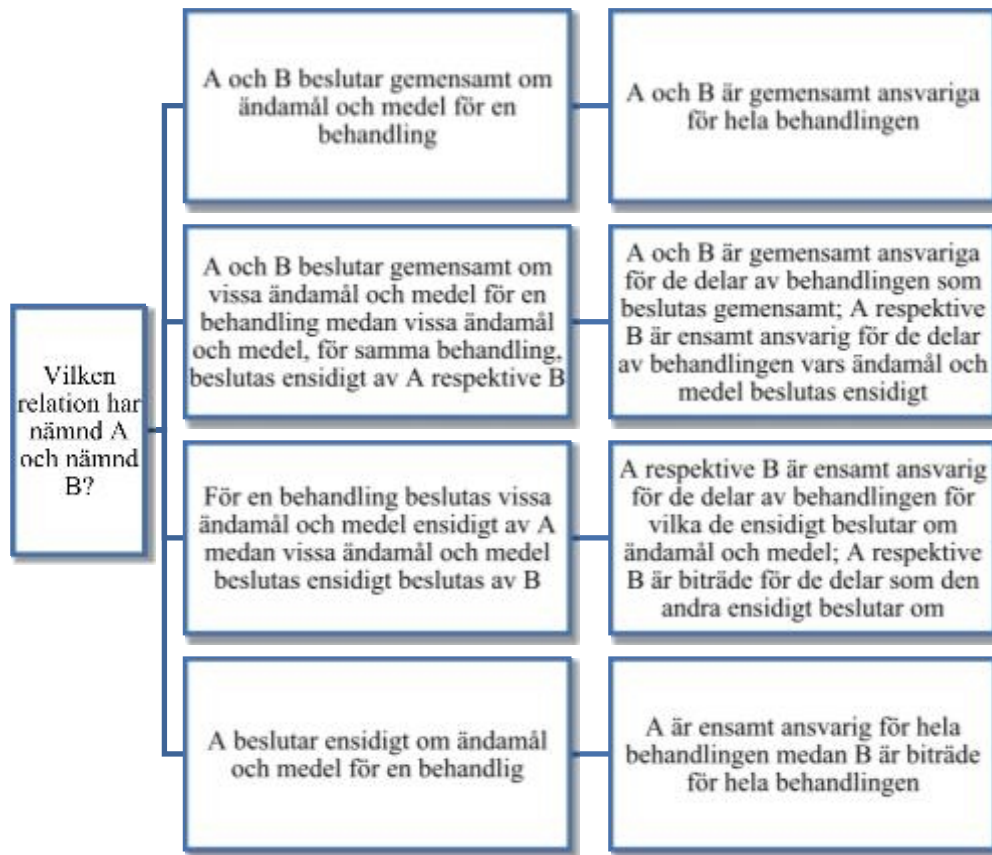
Europeiska dataskyddsstyrelsen (EDPS) är ett oberoende EU-organ som har till uppgift att bidra till en enhetlig tillämpning av dataskyddsregler i hela Europeiska unionen och att främja samarbete mellan EU:s dataskyddsmyndigheter. EDPS har antagit styrelsen riktlinjer som ger vägledning om hur reglerna om personuppgiftsansvar ska tolkas.⁴ En tillämpning av principen ger följande schematiska bild över fördelning av personuppgiftsansvaret:

² Myndighetsdatalog, SOU 2015:39, s 360 f.

³ SKR 2018, Behövs biträdesavtal internt inom den kommunala förvaltningen?, version 1.1, senast redigerad 2018-08-21.

⁴ EDPS Guidelines on the concepts of controller, processor and joint controllership under Regulation (EU) 2018/1725 och Guidelines 07/2020 on the concepts of controller and processor in the GDPR.

Samuel Larsson

Det är respektive nämnd som avgör vilka behandlingar den är personuppgiftsansvarig för. Uppstår fråga om gemensamt ansvar för behandling ska berörda nämnder samråda för att lösa gränsdragningsfrågor. Personuppgiftsansvarig nämnd är skyldig att meddela annan nämnd med vilken biträdesrelation föreligger.

Principen har intagits i den föreslagna revideringen av Policy för informationssäkerhet och dataskydd.

Definition av begreppet behandling

För att nämnda principer ska kunna tillämpas är det av vikt att kommunens personuppgiftsansvariga nämnder tillämpar ”behandling” på ett enhetligt sätt. Av artikel 4.2 (DSF) följer att en behandling definieras som en åtgärd eller kombination av åtgärder. Av EDPS riktlinjer följer att en kombination av behandlingar inte ska delas upp som separata behandlingar om de, utifrån den registrerades perspektiv, bildar en enhet. En sådan tillämpning underlättar för den registrerade att bevaka sina rättigheter i och med att behandlingsregistret blir lättare att förstå. Det sagda innebär att rekvisitet behandling ska ges en processororienterad tolkning.

Samuel Larsson

Definitionen har intagits i den föreslagna revideringen av Policy för informationssäkerhet och dataskydd. Därtill har personuppgiftsansvariga nämnder ålagts att sträva efter att begreppet ges en enhetlig tillämpning.

Reglering av interna biträdesrelationer i Danderyds kommun

Av EDPS riktlinjer följer att reglering av interna biträdesrelationer inom en organisation inte behöver vara lika detaljerad som en relation med en extern part. Det viktiga är att ansvaret mellan organisationens delar är klart och tydligt. Av det sagda följer att en särskild överenskommelse inte behöver upprättas för var och en av de behandlingar där det föreligger en biträdesrelation; ett gemensamt regelverk kan gälla för samtliga behandlingar.

Reglering av biträdesrelationer har därför intagits i föreslagen revidering av Policy för informationssäkerhet och dataskydd under avsnittet ”Reglering av interna biträdesrelationer”. I korthet innebär det att biträdesnämnden ansvarar för att behandling av personuppgifter, för annan personuppgiftsansvarig nämnds vägnar, genomförs i enlighet med kommunens styrdokument för informationssäkerhet och dataskydd, biträdesnämndens dokumenthanteringsplan och personuppgiftsansvarig nämnds behandlingsregister. En förutsättning är att personuppgiftsansvarig nämnd meddelar biträdesnämnden om de behandlingar för vilka det föreligger en biträdesrelation. Biträdesnämnden registrerar samtliga behandlingar i det egna behandlingsregistret. Därutöver klargörs ett antal uppgifter för biträdesnämnden vilka enligt dataskyddsförordningen ska regleras.

Remittering av ärendet

Ärendet berör samtliga nämnders verksamheter men har enbart remitterats till byggnadsnämnden och socialnämnden i syfte att begränsa belastning på förvaltningarnas utredningsresurser.

Socialnämnden antog remissvar den 27 januari 2021 (§ 19) och hade inget att erinra mot förslaget. I samband därmed framförde nämnden att inga ytterligare resurser tillfördes efter dataskyddsförordningens ikraftträdande. Omprioritering av arbetsuppgifter har därefter skett för att uppfylla kraven. För att nyttja kommunens resurser på ett effektivt sätt och därmed avlasta förvaltningen förordar nämnden att det efterföljande arbetet, till följd av revideringen av policyn, ska ske genom kommunledningskontorets funktioner. Mot bakgrund av det anförda framför kommunledningskontoret att nämndernas dataskyddsarbete redan i dagsläget sker med stöd och hjälp av kommunledningskontoret. Det kommer även ske vad gäller det arbete som sker till följd av regleringen av biträdesrelationerna.

Samuel Larsson

Byggnadsnämnden antog remissvar den 3 februari 2021 (§ 4) och hade inget att erinra mot förslaget. Byggnadsnämnden konstaterar att det behöver utredas för vilka av nämndens personuppgiftsbehandlingsföreligger interna biträdesrelationer.

Språkliga och dispositionsmässiga ändringar

Utöver de materiella ändringarna har vissa delar av policyn omarbetats språkligt och dispositionsmässigt. Det gäller främst texten från och med det avsnitt som i gällande policy benämns ”Utgångspunkter vid tillämpningen av dataskyddsförordningen” och den efterföljande delen som handlar om vilka handlingar som ska få publiceras på webben. Denna del har omarbetats och aktualiserats utan att för den delen innebära någon egentlig materiell förändring.

Kommunledningskontorets yttrande

Kommunledningskontoret förordar antagande av föreslagen revidering av Policy för informationssäkerhet och dataskydd då den bedöms säkerställa en rättssnlig och administrativt effektiv hantering av interna biträdesrelationer inom Danderyds kommun.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet bedöms inte innebära några ekonomiska konsekvenser.

Johan Lindberg
KommundirektörJohan Nordenmark
Administrativ chef

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Revidering av policy för informationssäkerhet och dataskydd avseende reglering av interna personuppgiftsbiträdesrelationer mm
2. Föreslagen reviderad policy för informationssäkerhet och dataskydd
3. Gällande policy för informationssäkerhet och dataskydd
4. Socialnämndens beslut, SN 2021-01-27 § 19
5. Socialkontorets tjänsteutlåtande, 2021-01-15
6. Byggnadsnämndens beslut, BN 2021-02-03 § 4
7. Miljö- och stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande, 2021-01-20

Expedieras
Samtliga nämnder
Dataskyddsombudet